

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De Juramenti Honestate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

riculosum vitaturos: cujusmodi juramenta contractibus aliisque actibus firmandis adjici frequenter solent. Dixi, *Merè*, hoc est, sine aliqua promissione, ut juramentum assertorium clarius distingueretur à Promissorio, quod etiam aliquò modò assertorium est; cùm, qui aliquid se facturum juratus promittit, etiam aliquid asserat de præsentì, nimirum se habere voluntatem se obligandi & implendi, quod promittit, *cit. Suarez cap. 8. n. 3.*

- §. Altera in Judiciale & Extrajudiciale: quorum illud in, hoc extra judicium præstat, Sylvester *V. Juramentum n. 3.*

ARTICULUS II.

De Juramenti Honestate.

SUMMARIUM.

9. *Juramentum honestum & licitum est,*
10. *Etiã Christianis.*
11. *Modò ex justa causa & debitò modò præstatur:*
12. *Et comitem habeat veritatem,*
13. *Judicium ac Justitiam.*
14. *Jurare prohibentur Pueri,*
15. *Perjuri & olim non jejuni.*
16. *Clerici sine gravi causa,*
17. *Aut coram laico saltem regulariter.*

9. **C**erta, imò Orthodoxæ Fidei doctrina est, juramentum non solum non intrinsecè malum: sed, si ritè præstat, honestum ac laudabile esse, ut constat Imprimis testimoniò SS. Literarum, *Dominum Deum tuum tuum timebis, illi soli servies & per nomen ejus jurabis, Deuteron. cap. 6. V. 13. Laudabuntur omnes, qui jurant in eo, Psalm. 62. V. 12.* Deinde VV. Patriar-

charum Abraham, Isaac & Jacob, *Genes. cap. 21. 26. & 31.* & in nova seu Græcæ Lege D. Pauli, testem Deum invocant in animam suam, *Roman. cap. 1. v. 9. Galat. cap. 1. V. 20.* aliorumque SS. P. P. imò ipsius Domini Dei, qui teste Regio Vate, *Juravit & non pensabit eum, Psalm. 109. V. 4.* exemplis, Gentiumque omnium & sacrorum prophanorumque tribunalium usu. Et demum ex ratione; quia ritè præstatum continet cultum & venerationem Dei, cujus infallibilem veritatem & summam autoritatem se agnoscere, colere ac timere profitetur, qui eum in veritatis testem vocat; quia nemo, nisi per majorem se, jurat, *ad Hebræos cap. 6. V. 13.* Quæ utique causa est, cur Jure utroque Juramenti Religio esse dicatur, *c. Tua nos 11. l. 1. ff. hinc & l. Jurisjurandi 2. C. de Redit.*

Neque obstant &, ut VV. quorundam Hæreticorum, à Waldensibus & Anabaptitis fuscitatus error voluit, juramenta intrinsecè mala, aut saltem Christianis interdicta esse, evincunt verba Christi, *Ego autem dico vobis, nolite jurare omnino, sit sermo vester Est Est, Non Non.* *Matth. cap. 5. V. 34.* & Apolloli, *Nolite jurare quodcumque juramentum,* *Jacobi cap. 5. V. 12.* quia verbis illis, ut cum S. Augustino *Lib. 1. de Sermone Domini in monte, cap. 17.* S. Bernardo in *Cantica, Serm. 65.* à S. Thoma *2. 2. q. 89. art. 2.* & ab Innocentio III. *c. Esti Christianus 26.* exponuntur, Christus ejusque Apostolus non juramenta, quibus, exigente necessitate aut utilitate causâ suadente, ad fidem dictis & firmitatem promissionibus conciliandam, nomen Domini reverenter invocatur: sed illa solum juramenta prohibita sunt, quæ fiunt temerè, hoc est, ex nulla vel levi aliqua causa, ut Judæi passim & malè contueverunt, contra Sapientis monitum. *Ur. jurationi non*

assuescat os; multi enim sunt casus in illa &c. & vir multum jurans implebitur iniquitate, Ecclesiast. cap. 23. à V. 9. cum propter irreverentiam, quæ nomen Dei in testimonium temerè assumendò exhibetur supremæ æternæque ejus Majestati: tum propter periculum perjuratorum, cui jurandi consuetudo & assiduus usus exponitur, Suarez de Jurament. Lib. I. cap. 2. à n. 15. & Laiman. Lib. 4. Tract. 3. cap. 3. n. 2. Accedit; quòd illis Christi verbis ita circumspècti & veraces esse doceamur; ut simplici assertioni non minor, quàm juratæ fides habeatur: & necesse non sit; ut dictis nostris fidem aut firmitatem à juramentis acceramus: quibus, si opus nobis esse credimus, ut fide indignos ipsi nos redarguimus & accusamus, teste S. Basilio in Psalm. 14.

12. *Ut autem Juramentum ritè & honestè præsteretur, necessarium est, ut habeat tres comites seu condiciones, Veritatem, Judicium & Justitiam, can. Animadverendum, 22. q. 2. & c. Et si Christus cit. relatas ex Jeremia: qui, Jurabis, inquit, vivit Dominus, in justitia, in judicio, in veritate, cap. 4. V. 2.*

In Veritate jurat, qui Deum non assumit in testem falsi, sed de re pronuntiat, quod scit; ut certam pro certa, dubiam pro dubia affirmet, aut neget: vel, cum aliquid promittit, animum & voluntatem habeat se obligandi, idque adimpleat, si non impediatur. In Judicio id facit, qui non temerè & inconsideratè: sed cum prævia deliberatione sive examine non tantum veritatis, sed causæ, an scilicet utile sit ad detegendam occultam veritatem, quam manifestari publicè aut privatim interest, & cum pia ac reverente voluntatis affectione jurat. In Justitia, qui juramento promittit, quod justum honestumque & licitum est, aut asserit, quod sine cujusquam injuria asseri potest:

contrà, quàm fieret, si turpe aliquid proximi factum sine justa causa detegens, ad fidem dictis conciliandam juramentò abuteretur, cit. S. Thomas art. 3. Covarruvias in c. Quamvis 2. de Pallis in 6. p. 1. §. 6. n. 2. & 7. cit. Suarez cap. 3. à n. 2. & Laiman. n. 3.

Et si verò tribus his conditionibus vestiti juramenti usus, spectatò Naturali Jure, hominibus præditis usu rationis omnibus permissus sit, Positivò tamen ad id in judicio præstandum non coguntur, imò nec admittuntur omnes: &

Primò, quidem pueri ante pubertatè, sive 14. decimum quartum ætatis annum impletum, can. Parvuli 14. can. Pueri, 22. q. 5. quòd ante eam ætatem plenam & ad Divini Numinis testimonium cum debita reverentia invocandum sufficientem discretionem non habere præsumantur, S. Thomas q. cit. art. 10. propter quam causam jurare etiam volentes in judicio non facile permittuntur, per textum & Glossam can. 1. V. Ad testimonium, 4. q. 2. Sylvest. V. Juramentum, 2. q. 3. & Sanchez Lib. 3. Moral. cap. 3. n. 6.

Secundò, periurus, can. Parvuli cit. qui propterea à testimonio in judicio perhibendo repellitur, can. Quicumque 6. q. 1. etsi periurii in judicio non condemnatus nec convictus, sed id facti duntaxat notorietate evidens sit; quòd eum, qui semel peieravit, iterum peieraturum, periculum & præsumptio, sit, can. Parvuli cit. & arg. Reg. Semel 8. in 6. Sylvester V. cit. & laudatus Suarez Lib. 3. cap. 5. n. 20. qui tamen aliique DD. excipiunt iuramenta, quæ non honoris, ut Purgationis, Suppletorium, & quod testibus defertur, sed oneris sunt, ut Calumniæ, Malitiæ &c. iuramenta & quæ feudorum Dominis præstantur à Vallis.

Tertiò, non ieiunus, can. Placuit, 4. q. 3. can. Honestum, 22. q. 5. & c. 1. de Test. ¶ 5

G g g

G arrest.

Et attest. multò magis semi-aut omnino ebrius; quòd iuramentum cum debita reverentia nequeant præstare. Jeunium tamen, etiam testi iuranti per modum consilii potius, quàm præcepti præscriptum: vel consuetudine contrarià seu non usu sublatum, notant in c. 1. cit. Barbosa n. 3. & Gonzalez n. 3.

16. Quartò, Clerici, præsertim Sacerdotes, ex levi causa iurare specialiter prohibentur *can. Si quis Presbyter, 2. q. 5.* quòd eorum Ordinem & dignitatem non deceat de eorum, quæ dicunt, veritate facile dubitari, S. Thomas q. cit. art. 10. *Ex levi*, inquam; quia ex necessitatis, vel magna utilitatis causa, vg. ad sui purgationem, vel ad defensionem, alterius; ne probationis defectu lædantur, aut res suas perdant: ne Ecclesiæ suæ damnum patiantur &c. licitè iurant, ut colligitur ex c. *Significasti 4. de Elect. & c. Ad reprimendam 8. de Offic. Ord. & cum cit. D. Angelico & Sylvestro q. 3. tradit cit. Sanchez n. 7.* Coram laico ex iusta causa vg. contractus vel alicuius promissionis roborandæ Voluntarium *arg. c. Ex re-scripto 9. hic & c. Pervenit 2. de Fideiuss.* nequaquam autem Coactivum iuramentum, saltè sine Papæ vel Episcopi licentiâ, præstare possunt, *can. Nullus 22. iunctâ Glossâ, V. Laico, 22. q. 5.* Ex qua graffantis pestis tempore delata iuramenta, se non fuisse in loco lue infectò, vel de infectione suspecto, quæ ideo etiam, quòd non per modum coactionis, quasi à superiore, sed sub conditione tantùm ingressus exiguntur, ipsis permittit, docent *cit. Laiman. cap. 12. n. 5. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 27.*

ARTICULUS III. De Juramento Affer- torio.

SUMMARIUM.

18. Hoc, à litigantibus in iudicio præstatur, vel Calumnia,
19. Vel in Litem, de vera rei estimacione.
20. Aut affectione ad eam:
21. Vel Litis decisivam, idque triplex est,
22. I. Voluntarium.
23. II. Judiciale:
24. Cujus delationem actori non præbanti permittentium,
25. Et negantium Opiniones,
26. Conciliantur; ut, pro se saltem presumptionem,
27. Non omnino nihil asserens, id vult deferre:
28. Etsi delatum reus quandoque revocare possit.
29. III. Necessarium sive Suppletorium,
30. Quod à iudice delatum nequit reculari:
31. Neque à plene probante exigi,
32. Vel contra plenam probationem admitti debet.
33. Suppletorium Actori vel Reo deservi potest.
34. Actori, cum ipse semiplene, reus autem nihil probat
35. Secus serè Reo deferretur:
36. Ei locus non est in Criminalibus,
37. Saltem ad infligendam penam corporalem:
38. In Famosis & valde arduis causis
39. In Matrimonij Carnalis,
40. Et Spiritualis,
41. Aliisque causis, poscentibus liquidas probationes.

HUjus iuramenti non rarus, & sæpe temerarius extra: frequens, autè & serè honestus non est in iudiciis: in quibus tantùm à litigantibus, sed etiam ab aliis personis